QURBAN KƏSMƏKLƏ BAĞLI 14 MÜXTƏSƏR MƏSƏLƏ

Qurban nədir?

Qurban, Allah tərəfindən İbrahim peyğəmbərə (aleyhissələm) buyurulmuş, böyük həcc ayı olan Zilhiccə ayının onuncu (bayram) günündə, bayram namazından sonra Allaha yaxınlaşmaq və buyuruqlarına riayət etmək niyyəti ilə kəsilən heyvan'a deyilir.

Qurbanlıq Quranda.

Uca Allah buyurur: **"Onların nə əti, nə də qanı, əlbəttə, Allaha çatmaz. Allaha çatacaq olan yalnız sizin təqvanızdır (səmimi-qəlbdən etdiyiniz ibadətdir). Allah sizi doğru yola yönəltdiyi (sizə həccin əməllərini göstərdiyi) üçün Onu (layiqincə) uca tutasınız deyə, bunları sizə belə ram etdi. (Ey Muhəmməd!) Ehsan edənlərə (Cənnətlə) müjdə ver!"**

{Həcc surəsi, 37}

Həmçinin buyurur: **“Ona görə də (bu nemətlərə şükr edərək) Rəbbin üçün namaz qıl və qurban kəs!”** {Kövsər surəsi, 2}

Qurbanın hökmü.

Qurban kəsmək təkidlə əmr olunmuş sünnədir. İmkanı olan (məsələn: evi, maşını, işi, gündəlik dolanışığı, ərzağı olan) kəslərin üzərinə düşür. Hənəfi məzhəbinə görə isə, imkanı olanlara hər il vacibdir. Bu, Qurban namazından sonra, Allaha ən sevimli olan əməllərdəndir.

Qurbanın fəziləti/savabı.

Qurban kəsən adam, kəsdiyi heyvanın hər tükünə görə savab qazanır. (Sunən İbn Macə, ‘Kitəbul-Ədahi’, 3)

Həsən b. Əli’dən rəvayət olunmuş hədisdə, Peyğəmbərimiz (sallallahu aleyhi və səlləm) belə buyurmuşdur:

”Kim könül xoşluğu ilə və savabını Allahdan umaraq qurban kəsərsə, bu onun üçün cəhənnəm atəşinə qarşı pərdə olar.” (Tirmizi, ‘Qiyamə’, 50)

Qurbanın hikməti – Allaha yaxınlıqdır və atamız İbrahim peyğəmbərin

yolunu tutub getməkdir. Bildiyimiz kimi, İbrahim peyğəmbər, öz oğlu İsmayıl üçün qurban olaraq qoyun kəsmişdir. Bununla yanaşı, bayram günü – ailələrin bir-birilə mehribanlaşması, bayramlaşması ilə də yadda qalır. Xüsusən də kasıb ailələrə yardım edilməsi, bu bayramı daha da dəyərli edir.

Bayram – çoxlu şükr etmək üçün fürsətdir. Bu heyvanları insanlar üçün ram etdiyinə görə Allaha şükr etmək də, bura aiddir.

Qurbanlıq heyvanların yaşı.

Qoyun və qoç: Bir görüşə görə bir yaş olmalıdır. İmam Əhmədin də içində olduğu bir çox alimə görə isə, altı ayını tamamlaması kifayət edir.

Keçi: Bir yaş və daha çox.

İnək: Iki yaşı tamamlanmalıdır.

Dəvə: Beş yaşı (bir görüşə görə dörd) tamam olmalıdır.

Heyvan şərikliyi:

Qoyun və keçinin hər biri yalnız bir nəfərin adına qurban kəsilir. Bir dəvə yaxud bir sığır (inək və camış) bir nəfərdən yeddi nəfərə qədər şərikli olaraq qurban kəsilə bilər.

Cabir b. Abdullah belə nəql edir: **“Hüdeybiyyədə Rəsulullahla (aleyhissələm) birlikdə qurban kəsdik. Dəvəni də, inəyi də yeddi nəfər**

üçün kəsdik.” (Muslim)

Qurbanlıq heyvanın şərtləri:

Qurbanlıq heyvanda heç bir eyib olmamalıdır. Məsələn: bir gözü kor, ayağı axsaq, arıq, halsız, xəstə, buynuzu dibindən sınmış və ya qulağı dibindən kəsilmiş. Lakin buynuzda olan az sınıq və qulaqda olan az kəsiyin eybi yoxdur. Qurban kəsdirən insan, sərbəst heyvan seçimi etməli, satıcı onu, ‘filan heyvanı seç’ deyə məcbur etməməlidir.

Qurbanı kəsilməsinin vaxtı:

Bayram namazından sonra, bayramın dördüncü günü məğrib namazına qədər kəsilə bilər.

Kəsilmiş heyvanın bölünməsi:

Yaxşı olar ki, qurbanlıq heyvanı üç hissəyə bölərək:

– Bir hissəsi kasıblara sədəqə olaraq paylansın,

– bir hissəsi kasıb yaxud varlı olmasından asılı olmayaraq yaxın qonşular, dostlar və qohumlara verilsin,

– bir hissəsini isə özü və ailəsi üçün ayrılsın.

– hamısını ehtiyaclılara paylamaq icazəli olsa da, ailə üzvlərinin də bu ətdən yeməsinə çalışmaq, daha yaxşıdır. Peyğəmbərimiz, qurban bayramı günü, həmin günün ilk qidası olaraq, kəsdirdiyi qurban ətindən yeməyə çalışardı.

Qurban kəsənin edəcəyi müstəhəb/sünnə əməllər:

Qurban kəsmək istəyən kəs, Zilhiccə ayının birindən etibarən saçını kəsməməli və dırnaqlarını tutmamalıdır;

Bacardığı qədər heyvanı özünün kəsməsi yaxşıdır;

Kəsməyi bacarmayanların, həmin vaxt kəsdirdikləri heyvanın yanında olmaları daha yaxşıdır.

Qurban Kəsərkən Oxunan Dua:

Qurbanı qibləyə tərəf yönəldib: "Bismilləh vallahu əkbər, Allahummə həzihi minkə və ləkə, Allahummə həzihi anni və an əhli" (dunın mənası: Allahın adı ilə. Allah hər şeydən ucadır. Allahım bunu mənə Sən vermisən və mən də onu Sənin üçün kəsirəm. Allahım bu mənim və ailəmin əvəzinədir. (Yaxud: Allahım bu filankəs və onun ailəsinin əvəzinədir.)

Peyğəmbərin (aleyhissələm) əməlin uyğun olaraq, heyvanın qara ciyərindən yemək yaxşıdır.

Diqqət!

– Bir qoyun bir nəfər və onun bütün ailə üzvlərinin adından kəsilə bilər. Peyğəmbərimiz (aleyhissələm) qoyun kəsdikdə belə deyərdi: **"Allahım bu Muhəmməd və onun ailəsi üçündür."**

– Ölən adam vəsiyyət edibsə onun əvəzinə də kəsmək yaxşıdır.

– Bir evdə yaşayan ata və oğul, bir ədəd qurban kəsə bilər. Çox kəsmək

istəsələr, o da icazəlidir. Bir evdə yaşayan ailə üzvlərinin birlikdə (pul qoyaraq) bir (kiçik baş) heyvan kəsmələri də icazəlidir.

– Qəssaba əmək haqqı olaraq qurban əti vermək olmaz. Lakin, sonra sədəqə kimi ət vermək olar.

Hz. Əli (Allah ondan razı olsun) buyurmuşdur:

"Allahın elçisi (aleyhissələm) məni (qurbangaha) göndərib kəsilən qurbanlara nəzarət etməyi, ətlərini, dərilərini və çullarını sədəqə verməyi və qəssaba heç bir şey verməməyimi tapşırdı."

O (aleyhissələm), həmçinin demişdir: **"(Qəssabın haqqını) biz özümüzdən vərərdik."** (Buxari 1717, Muslim 1317)

Bundan sonra istəsə qurban ətindən qəssaba da hədiyyə edə bilər.

Qurban kəsdiyi heyvanın dərisini özü istifadə edə, yaxud istifadə edən birinə hədiyyə edə bilər. Lakin, satmaq olmaz.

Qurban ətini üç gündən də artıq saxlamaq olar, həmçinin o ətdən qeyri-müsəlmanı da yedirtmək olar. Bu, İslama dəvət naminə faydalı bir əməl ola bilər.

Başqasının əvəzinə də qurban kəsmək olar.

Qurban kəsə bilməyən kasıbların əvəzinə Peyğəmbər (aleyhissələm) kəsmişdir. O, iki qoyun kəsəndə birini ailəsi adından kəsər və digərini

kəsdikdə deyərdi: **“Allahım bu isə mənim və ümmətimdən qurban kəsməyənlərin əvəzinədir.”**

-Qurban kəsdirməyi, yaşadığı yerdən asılı olmayaraq, başqasına tapşırmaq olar.

-İnəyi və ya dəvəni bölüşdürdükdə, bir şərik üçün, digər şəriklərin niyyət və dini etiqadı önəm kəsb etmir. Önəmli olan, hər şəxsin öz niyyətidir və hər kəs savabını buna görə alacaq.

Bəzi geniş yayılmış xətalar:

– Dişi heyvandan qurban olmaz - deyə düşünmək.

– Heyvanın ailənin yalnız bir nəfərinin adından olduğunu düşünmək.

– Qurbanın ömürdə (hər il deyil) bir dəfə vacib olmasını etiqad etmək.

– Ölən insan üçün vacib olduğuna inanmaq. Ölən insanın əvəzinə qurban kəsmək – vacib deyil.

Tərtib: Ayxan Yaquboğlu

Dizayn: Azad Ağaxanov